

I

Коли тихо сидиш у човні, поверхня озера або річки — немов екран. Дивився б і дивився, адже на ній відбувається стільки цікавого. Ось розійшлися ледь помітні кола — це під низом промайнули швидкі сріблясті верховодки. Важко булькнуло в очереті — кола великі, аж човен хитнувся. Це короп висловив задоволення тихим прохолодним ранком. А посередині плесо змережили слабкі брижики — отже, потягнув перший після ночі легенький вітерець, якого ще не відчувають ані руки, ані обличчя.

Поверхня води розповідає про все. І порівняти її можна саме з екраном, а не, припустімо, з книгою. Книгу візьмеш завтра, позавтра і перечитаєш удруге. Цього вже не побачиш ніколи. Воно промайне — і «з кінцями». Сліди на воді зникають швидко. Мить — і вони вже канули, для всіх і назавжди.

Саме такі думки навідалися до мене того ранку. Воно й не дивно, бо клювання було млявим, а поверхня плеса відображала різноманітні сліди тих, хто перебував так близько. Ось у куширях шубовснула щука, яка вочевидь таки підстерегла

здобич. Залишаючи «стрілку» на чистому плесі, пропливла під водою ондатра.

Телефон почав дзижчати у кишені неприємно і нав'язливо, наче комар над вухом. Кому ж, цікаво, я міг отак нагально знадобитися о сьомій ранку? Адже часи, коли це траплялося регулярно, вже минули. Думка, що, можливо, щось удома сталося, неприємно вколола, коли вишпортував телефон. Ну ось, не з дому.

Хто-хто?!

І чому це раптом, він згадав про мене о такій годині? Може, також у човні сидить і йому не клює?

— Слухаю вас, Андрійовичу! Радий чути.

— Ну як, ловиться? — замість привітання запитав мій колишній начальник.

— Як вам сказати... Буває й краще, але добре, що так.

— Значить, слухай, дороженький. А ти таки на риболовлі? Хмм... Заздрю. Я б тебе просив скластися та підїхати до мене. Тут, в одне таке місце. Ресторан «Дністер», сподіваюся, знаєш? Є одне питання, в якому, гадаю, і ти будеш зацікавлений. Повір, воно варте, аби не зловити сьогодні зайвих двох карасів.

— Н-нормально... — я тер лоба, осмислюючи несподіванку. — А що таке? Натякніть хоча б!

— Ну, одне слово... є люди, зацікавлені у твоїх послугах. Навіть дуже, я б сказав, зацікавлені.

— Так я ж... наче зовсім... Узагалі не при справах...

— Ти приїзди, — багатозначність його інтонацій різонула по вухах.

Коли такі події звалюються на голову, їй-богу не знаєш, як поводитись. Я тримав у руці вудку, вагаючись, що відповісти. На поверхні розпливлися нові кола.

— Що, так терміново? Просто зараз усе кидати і вибиратися? Вже?

— Ну... неординарні питання виникли... Як бажаєш, звісно. Я б казав — уже.

Створювати зайву і навіть непотрібну інтригу завжди було у стилі того, хто телефонував. Така манера поведінки. А втім...

— Ну так... А може, у вас особисто щось сталося? Чому о такій годині? Та я так розклався фундаментально...

— Давай-давай, — підштовхнув Андрійович.

II

Був я, що називається, не у захваті від такого повороту. Згорнути щойно розпочату капітальну риболовлю, розраховану на увесь день! З іншого боку, якась інтрига і згадка про можливу роботу збуджували інтерес. Усе це, напевно, було написано на моєму обличчі, коли я простягав руку Андрійовичу, який чатував на сходах готелю «Дністер», у котрому бар працював цілодобово. Нічого не пояснюючи, він завів мене до окремої кабінки у залі. За столом уже сиділи п'ятеро. Символічні закуски,

дорогий коньяк. Та, судячи з кількості налитого у пляшці й чарках, його розкоркували лише для годиться.

— Ну ось, — почав мій колишній шеф, — так би мовити, той, про кого я говорив. Анатолій Рибак, свого часу кращий фахівець у моїй службі.

— Шкода, раніше не чув од вас подібних оцінок, — пошкодував я. — От би зрадів. А то все як не «на ковбюр», то «на горіхи».

Загальна посмішка присутніх свідчила, що жарт сподобався.

— Ну, — розвів руками Андрійович, — так воно завжди. Починаємо цінувати лише тоді, коли втрачаємо. Толю, присідай. Ти з риболовлі, голодний. Давай, я тобі «капну», а тоді вже говоритимемо.

— Краще навпаки, — заперечив я. — Про справи, а потім уже «капнемо».

— Як скажеш, — він усе-таки хлюпнув мені коньяку і продовжив: — Познайомлю тебе. Кушнір Іван Семенович, голова Асоціації письменників України — якщо ти раптом не в курсі — організації значно потужнішої та з більшою у суспільстві вагою, ніж, скажімо, Національна спілка письменників. Усі найкрутіші сучасні письменники тепер в Асоціації.

Високий чоловік із зачесаним дозадку сивуватим волоссям, привставши, подав мені руку.

— Камінський Євген, генеральний директор телеканалу НТІ.

Молодий іще, але повний та лисуватий, він був одягнутий дорого і модно. Втім, його посмішка

мені сподобалася. Наступний почав простягати мені руку ще до того, як Андрійович продовжив говорити.

— Савелій Антонюк. Хоча, відрекомендовувати його, гадаю, зайве.

— Ні, як усіх, то усіх, — я стримано всміхнувся, й гадки не маючи, ким може виявитися цей прилизаний добродій.

— Народний депутат від партії «Воля народу».

— Офіційно тринадцятий номер у виборчих списках, — крізь власне гиготіння повідомив «слуга народу». — Нещасливий. Тому ще не президент, і пам'ятати мій портрет зовсім не обов'язково.

— А це пані Світлана Чикурда. Ти ж, Толю, не стверджуватимеш, що і її також не знаєш.

— Якось не мав нагоди, — зовсім спантеличено усміхнувся я, — але радий знайомству.

— Ну не можна ж настільки нехтувати телебаченням! — жартома обурився депутат, звертаючись до Камінського. Той лише розвів руками, висловлюючи подив.

— Представляю телеканал «Мрія-ТБ». — вона приязно усміхнулася, простягаючи руку. — І тут через тимчасову відсутність нашого генерального директора.

— Не проти такої заміни, — промимрив я до неї, чим далі, тим більше почуваючись не у своїй тарілці.

— І, нарешті, наш гість, — Андрійович шанобливо усміхнувся. — Манфред Густавссон. Він

представляє відому в Західній Європі продюсерську агенцію.

Німець, а можливо, судячи з прізвища, швед, мав простецький вигляд: був одягнутий у непоказні сірі штани і тонкий светр «під шию». Він простягнув мені руку і не без зусиль мовив кілька слів вітання ламаною російською.

— Отже, — вів далі Андрійович, — чому ми попросили тебе про зустріч. Ти, напевно, чув про Андріяна Чумака?

— А... хто це такий?

Кушнір з Камінським мовчки презирнулися. «Він що, на безлюдному острові тут живе?» — було написано на їхніх обличчях.

— Ну-у, це письменник, наш, дуже відомий. Напевно, найпопулярніший у даний час.

— Той, який... пропав, здається? — згадав я кілька разів випадково почуте повідомлення теленовин.

— Той самий.

— А... до чого тут я?

— Толю... — багатозначно зітхнув Андрійович. — Послухай мене уважно. І не перебивай. Потім висловлюватимеш свої міркування. Гаразд? Письменник Андріян Чумак нині справді є найвидатнішою особистістю у вітчизняній літературі. Такі, як він і Курков, формують імідж нашої країни у цій сфері. Близько п'яти місяців тому він пропав. У всіх новинах трубили. Ти от кажеш, також чув.

— Чув таке, але у подробиці не вслухався. Що означає — пропав?

— Те й означає. Конкретно — поїхав на полювання і не повернувся. Розслідування вели на повному серйозі. Сам розумієш — відома людина. Дуже відома.

— Ви, здогадуюся, не дуже захоплюєтеся художньою літературою? — обережно встряг Кушнір. — Хоч і пишете самі...

— Пишу... — я посміхнувся. — Пишу — це надто гучно сказано. Якщо чесно, ні. В основному журнали і кіно.

— Ну, якщо кіно, — долучився Камінський, — то серіали «За строком давнини» і «Форс-мажор» знаєте?

— «Форс-мажор» увесь дивився, — зізнався я.

— Чумак є автором сценарію. Його серіали зняті у Росії.

— Це найпопулярніший у Європі наш письменник, — продовжував Кушнір. — Стотисячні тиражі у Швеції та Німеччині. Пан Густавссон — його продюсер за кордоном.

Той мовчки кивнув.

— Окрім цього, Чумак — автор скандального роману «Пастка на Вовка» й однойменного фільму, які у певних колах вважають політичним замовленням, — промовив Антонюк із багатозначним виразом обличчя. — А про це ви вже мали чути!

— Політикою майже не цікавлюся, — похитав головою я. — Але про це чув. То що з Чумаком?

— Поки що невідомо, — знову втрутився Андрійович. — Звісно, Чумак — не Гонгадзе, але слідство вели, повторюю, на повному серйозі й навіть більше

того. Адже справа також резонансна. Займався у тому числі і наш обласний відділ. Як-не-як, Чумак за документами приписаний у нас, хоча й перебував здебільшого у столиці. Займалися фахівці з міністерства, справа була на контролі у міністра. Однак результатів не досягли. Жодних. Слідство загальмувало, так, як зазвичай, ти знаєш. Розумієш, у чому складнощі? Чумак вів цікавий спосіб життя: міг зникнути з дому — поїхати за кордон на місяць, два. Міг аналогічно кудись у глушину, щоб ніхто не заважав писати. От зібрався він, уяви собі, й поїхав на полювання. Принаймні так вважає його дружина. Раніше подібне траплялося, і не раз. Запакується реманентом і їздить не знати де. Може на Дніпровський лиман податися, а може на Волинь. А звідти під Одесу, бо там, бачите, гуси на рисових полях. Така натура схиблено-подорожувальна. Та й фінанси дозволяли. Міг телефонувати, а міг і не даватися чути. Розумієш? Одне слово, схаменулася його жінка лише тоді, як три тижні звістки не було. Почала сама дзвонити — телефон «поза зоною». Почекала ще трохи. У них стосунки в сім'ї специфічні. Ну, якщо коротко, не все гладко. Тоді до друзів і знайомих, до видавців і продюсерів... Виявилось, він пропав для усіх. Заявила до міліції. От тоді й почався справжній глум.

Колишній мій шеф, який і зараз обіймав посаду головного експерта при обласному управлінні внутрішніх справ, красномовно подивився на мене.

— І що ж далі?

— Пошукали, потрубили у масмедіа про сенсацію — от, пані Світлана з паном Камінським не дадуть збрехати — й усе трохи заспокоїлося. Минуло вже пів року. Щоправда, дружина не заспокоїлась, як і ті, кого ти зараз бачиш. Одразу після того, як ми визнали невдачу і слідство перейшло у пасивну фазу, вони найняли для розшуків фірму «Меркель». Це потужне детективне агентство, одне з кращих у країні. Два місяці шукали вже «приватники». Зауважу — маючи на руках усі офіційні висновки і результати, яких досягли ми. Але знову нічого. Зовсім нічого — розумієш? Чумак наче крізь землю провалився. І не тільки він — усе наче у воду кануло. Машина його, реманент мисливський, пес... Ну все! Телефон, ноутбук — одне слово, усе зникло, наче у прірву кануло. За пів року ніщо ніде не сплило.

— Цікаво, — мовив я, згадуючи, що справді не раз чув у новинах щось таке, але випускав тоді крізь протилежне вухо. — А як це стосується мене?

— А так, — мовив Андрійович, — що оці добродії через мене, як твого колишнього начальника, а нині доброго приятеля і щирого шанувальника твоїх літературних талантів, що відкрилися так несподівано, пропонують тобі прилучитися до пошуків. Звісно, за пристойну платню і солідну винагороду у випадку успіху.

— Мені?!?

Отакої...

— Андрійовичу, я взагалі не розшукувець, якщо вже на те пішло. Узагалі не фахівець! Експерт

середнього рівня, який давно утратив професійні навички.

— Ну, не треба так категорично, — скривився він. — Почнемо з того, що ти експерт з величезним досвідом та добре вираженими якостями, притаманними саме розшуківцю. І купу років пропрацював у карному розшуку. І на моїй пам'яті не одна справа, коли ти, працюючи як експерт, роззявляв слідчим очі на багато що. Усе це я пам'ятаю. Беру до уваги й те, що ти після прикрої невдачі, яка змусила залишити роботу, не відлучився від цієї справи зовсім... А твої детективи читав не лише я.

— І я читав. За вчорашню ніч «проковтнув» останній, — Кушнір багатозначно глянув на мене. — І вважаю, що таке можна друкувати не за спонсорську допомогу, як зробили ви, а нормально, у солідному видавництві та при цьому розраховувати на прибуток і навіть визнання. До речі, у нас буде час про це поговорити.

— То, може, давайте краще одразу про літературу? — підхопив я. — А Чумака нехай відповідні служби розшукують.

— Додам і те, що ти затятий мисливець і рибалка, — гнув далі Андрійович. — І хто зна, чи то часом не головне. Він також сильно «страждав» цією «хворобою». Захоплення серйозне і специфічне. Кому як не тобі з розумінням покопирсатися у його житті? Раптом і виловиш щось. Ну, а стимул у тебе є. На пенсію у твоєму віці не надто легко живеться. Що скажеш, Толю?